

מידע זורם בכפות ידיך : ללמוד בכל זמן ובכל מקום : בחינת היקף השימוש במכשיר חכם לצרכים אקדמיים ובחינת הגורמים התורמים לשימוש אקדמי במכשיר חכם / אלונה יום-

טוב

תקציר

בשנים האחרונות גוברת בעולם תופעת השימוש במכשירים חכמים ככלי ללמידה בכל זמן ובכל מקום. למחקר הנוכחי היו שתי מטרות, המטרה הראשונה היתה לבחון את היקף השימוש האקדמי שנעשה במכשיר חכם בסביבה האקדמית הישראלית, והמטרה השנייה היתה לאתר את הגורמים המשפיעים באופן ישיר או עקיף על כוונות הסטודנטים ללמוד באמצעות מכשיר חכם. מכשיר חכם מתייחס למכשיר נייד שניתן לגלוש דרכו באינטרנט כגון: טלפון חכם, טאבלט, מחשב כף יד וקורא אלקטרוני.

המחקר נערך בשיטת המחקר הכמותי שכלל איסוף נתונים באמצעות שאלונים וביצוע ניתוחים סטטיסטיים להסקת המסקנות. אוכלוסיית הנבדקים כללה 146 סטודנטים לתואר ראשון ושני הלומדים באוניברסיטת בר-אילן ברמת גן ובמכללה האקדמית להנדסה ע"ש סמי שמעון באשדוד. מהם 78 גברים ו-68 נשים, בגילאים שונים. המחקר מציג מודל המתבסס על השערות ושאלות המחקר. השערות המחקר נבעו מהרקע התיאורטי, ואילו שאלות המחקר באו לענות על שאלות שהספרות האקדמית לא נתנה עליהם את הדעת.

מהרקע התאורטי עלה שהעדפת מכשיר חכם והשימוש בו לצרכים אקדמיים הוא פועל יוצא מהתנסות במכשיר חכם והתפיסות לגביו כפי שבאו לידי ביטוי בעמדות הסטודנטים כלפי שימוש אקדמי במכשיר חכם, במגבלות ונוחות השימוש, יחד עם אופן ההתמודדות של הסטודנטים עם קשיים שעלולים להיווצר בזמן הלמידה במכשיר חכם. בהתאם לרקע התאורטי נבנה מודל המחקר – מודל הנתב.

השערת המחקר הראשונה טענה שככל שהתנסות במכשיר חכם תהיה גבוהה יותר אזי מגבלות השימוש תהיינה נמוכות יותר, השימוש במכשיר ייתפס כנוח יותר, אופן ההתמודדות יהיה יותר באופן של פתרון בעיות מאשר באופן רגשי, העמדות תהיינה חיוביות יותר והסטודנטים יעדיפו מכשיר חכם והשימוש האקדמי שיעשה בו יהיה רב יותר. השערה זו אומתה

כמעט במלואה פרט לקשר למדדי ההתמודדות. הממצאים הצביעו שלא נמצא קשר בין התנסות במכשיר חכם להתמודדות באופן של פתרון בעיות, אולם נמצא קשר בין ההתנסות לבין התמודדות באופן רגשי.

ההשערה השנייה והשלישית התייחסו למדדי נוחות השימוש. כלומר, ככל שהסטודנטים מעריכים את מגבלות השימוש כגבוהות אזי העמדות כלפי השימוש במכשיר חכם לצורך אקדמי תהיינה פחות חיוביות, תהיינה פחות העדפה למכשיר חכם ויעשה בו שימוש אקדמי מועט. וככל שהמכשיר החכם ייתפס כנוח לשימוש אזי העמדות תהיינה חיוביות יותר, תהיה העדפה למכשיר חכם ויעשה בו יותר שימוש לצורך אקדמי. השערות אלו אומתו במלואן.

בהשערה הרביעית נטען שככל שההתמודדות תאופיין יותר באופן של פתרון בעיות ופחות באופן רגשי אזי העמדות תהיינה חיוביות יותר, תהיה העדפה למכשיר חכם ויעשה בו יותר שימוש לצורך אקדמי. השערה זו לא אוששה והממצאים הראו שסטודנטים שהתמודדו יותר באופן רגשי אזי עמדותיהם נמצאו חיוביות יותר וסטודנטים שהתמודדו יותר באופן של פתרון בעיות אזי עמדותיהם נמצאו שליליות יותר.

בהשערה החמישית נטען שככל שהעמדות תהיינה חיוביות יותר אזי תהיה העדפה למכשיר חכם והשימוש האקדמי יהיה גדול יותר. השערה זו אומתה במלואה.

שאלות המחקר באו לתת מענה לשאלות שהספרות המחקרית לא נתנה עליהם את הדעת. מטרת השאלה הראשונה היתה לבחון את דרכי השימוש במכשיר חכם לצורך אקדמי. השאלה השנייה התמקדה במגבלות ונוחות השימוש במכשיר חכם לצורך אקדמי. השאלה השלישית התייחסה לאופן ההתמודדות של הסטודנט והשאלה הרביעית התמקדה בעמדות הסטודנטים כלפי השימוש במכשיר חכם לצורך אקדמי.

התוצאות שנתקבלו מעידות שהסטודנטים משתמשים במכשיר חכם לצרכים אקדמיים, אולם השימוש האקדמי אינו רב במיוחד. השימושים הנפוצים שנעשו במכשיר חכם היו לצורכי כניסה לאתר האוניברסיטה, קריאת קבצי pdf, שימוש בקטלוג הקורסים, חיפוש תוכן אקדמי באופן חופשי במנועי החיפוש באינטרנט וחיפוש במאגרים המקוונים, חיפוש כלי מחקר ושירותים חדשים באמצעות חיפוש חופשי באינטרנט ובאמצעות סטודנטים חברים. כמו כן דיווחו הסטודנטים על קשיים ומגבלות בזמן השימוש האקדמי כגון: אתר שאינו מותאם למכשיר חכם, מסך קטן, זמן העלאה איטי וחוסר ביישומים ניידים אקדמיים. בהתייחס לאופן ההתמודדות נמצא שהסטודנטים התמודדו כשנתקלו בקושי מסוים יותר באופן של פתרון בעיות מאשר באופן רגשי. כמו כן נמצא שעמדות הסטודנטים כלפי שימוש אקדמי במכשיר חכם בפילוח

מגדרי היו חלוקות. כלומר, עמדות הסטודנטיות היו מעט יותר חיוביות ואילו עמדות הסטודנטים נמצאו מעט שליליות יותר.

החידוש העיקרי שמציע המחקר הוא באמצעות מודל הנתוב, מודל תיווכי התורם לזיהוי הגורמים והקשרים המשפיעים על היקף השימוש האקדמי במכשיר חכם, ובניבוי מניעי הסטודנטים להשתמש במכשיר חכם לצרכים אקדמיים. מהמודל עלה שהתנסות במכשיר חכם הוא גורם מכריע לשימוש אקדמי גבוה במכשיר חכם, ההתנסות מובילה לתפיסת מדדי הערכת השימוש ואופן ההתמודדות והעמדות מתווכות בין מדדים אלו לבין משתנה המטרה היקף השימוש האקדמי במכשיר חכם. ממצאי המחקר יסייעו הן מבחינה תאורטית והן מבחינה יישומית להטמעה טובה ויעילה של מכשירים חכמים בסביבת האקדמיה הישראלית.

מספר מיון בספרייה:

004.1675 יום-טוב.מי תשע"ד

מספר מערכת:

002387761